

European Commission
against Racism and Intolerance

ECRI
Commission européenne
contre le racisme et l'intolérance

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

CRI(2003)8 REV.
Version bosnienne
Bosnian version

PREPORUKA BR. 7 ECRI-JA U POGLEDU OPŠTE POLITIKE

O DRŽAVNIM ZAKONIMA ZA BORBU PROTIV RASIZMA I RASNE DISKRIMINACIJE

**USVOJENA 13.12.2002. GOD.
I IZMJENJENA 07.12.2007. GOD.**

Štampano od strane
Evropske komisije protiv rasizma i netolerancije (ECRI)
Vijeće Evrope - 2003
Štampano u Strazburu

Evropska komisija protiv rasizma i netolerancije (ECRI):

Podsjećajući na Deklaraciju koju su usvojili šefovi država i vlada zemalja članica Vijeća Evrope tokom sastanka na vrhu u Beču, održanog 08. - 09. oktobra 1993. godine;

Podsjećajući da je Akcioni plan borbe protiv rasizma, ksenofobije, antisemitizma i netolerancije, sačinjen kao dio ove Deklaracije, pozvao Komitet ministara da uspostavi Evropsku komisiju protiv rasizma i netolerancije, koja bi imala mandat, između ostalog, da formuliра preporuke u pogledu opšte politike koje bi bile upućene državama članicama;

Podsjećajući također na Završnu deklaraciju i Akcioni plan usvojen od strane šefova država i vlada zemalja članica Vijeća Evrope na drugom sastanku na vrhu održanom od 10. do 11. oktobra 1997. godine u Strazburu;

Podsjećajući da član 1. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima proklamuje da su svi ljudi rođeni slobodni i jednaki u dostojanstvu i pravima;

Imajući na umu Međunarodnu konvenciju o eliminaciji svih oblika rasne diskriminacije;

Imajući na umu Konvenciju br. 111 Međunarodne organizacije rada u vezi sa diskriminacijom (zaposlenje i zanimanje);

Uzimajući u obzir član 14. Evropske konvencije o ljudskim pravima;

Uzimajući u obzir Protokol br. 12 Evropske konvencije o ljudskim pravima koji sadrži opću odredbu kojom se zabranjuje diskriminacija;

Uzimajući u obzir sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava;

Vodeći računa o Povelji Evropske unije o osnovnim pravima;

Vodeći računa o Direktivi Vijeća Evropske unije br. 2000/43/EZ koja primjenjuje princip jednakog postupanja prema osobama bez obzira na njihovo rasno ili etničko porijeklo i Direktivi Vijeća Evropske unije br. 2000/78/EZ kojom se uspostavlja opšti okvir za jednako postupanje u zaposlenju i zanimanju;

Uzimajući u obzir Konvenciju o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida;

Podsjećajući na opštu političku preporuku ECRI-ja br. 1 o borbi protiv rasizma, ksenofobije, antisemitizma i netolerancije i opštu političku preporuku ECRI-ja br.2 o tijelima za jednakost za borbu protiv rasizma i netolerancije na nacionalnom nivou;

Naglašavajući da ECRI u svojim izvještajima po pojedinim zemljama redovno preporučuje državama članicama donošenje djelotvornih zakonskih mjera za borbu protiv rasizma i rasne diskriminacije;

Podsjećajući da su se u Političkoj deklaraciji usvojenoj 13. oktobra 2000. godine na završnoj sjednici Evropske konferencije protiv rasizma, Vlade država članica Vijeća Evrope obavezale donijeti i provesti, gdje god je potrebno, nacionalno zakonodavstvo i upravne mjere koje se izričito i konkretno bore protiv rasizma i zabranjuju rasnu diskriminaciju u svim područjima javnoga života;

Podsjećajući isto tako na Deklaraciju i Program djelovanja usvojene na Svjetskoj konferenciji protiv rasizma, rasne diskriminacije, ksenofobije i povezane netolerancije održanoj u Durbanu u Južnoj Africi od 31. augusta do 8. septembra 2001. godine;

Svjesna da sami zakoni nisu dovoljni da bi se iskorijenio rasizam i rasna diskriminacija, ali uvjereni da su zakoni vrlo bitni u borbi protiv rasizma i rasne diskriminacije;

Naglašavajući ključnu važnost odgovarajućih zakonskih mjera u djelotvornoj borbi protiv rasizma i rasne diskriminacije na način koji je u isto vrijeme odvrćući i žrtva ga, u najvećoj mogućoj mjeri, smatra zadovoljavajućim;

Uvjereni da djelovanje države kao donositelja zakona protiv rasizma i rasne diskriminacije ima i obrazovnu funkciju u društvu, tako što prenosi snažnu poruku da u društvu vladavine prava neće biti tolerisani pokušaji legitimizacije rasizma i rasne diskriminacije;

Nastojeći, uz ostale napore koji se ulažu na međunarodnom i evropskom nivou, pomoći državama članicama u njihovoj borbi protiv rasizma i rasne diskriminacije, određujući na sažet i precizan način ključne elemente koje treba uključiti u odgovarajuće nacionalno zakonodavstvo;

Preporučuje Vladama država članica:

- a. donijeti zakone protiv rasizma i rasne diskriminacije, ako takvi zakoni već ne postoje ili su nepotpuni;
- b. osigurati da ti zakoni sadrže ključne elemente koji su navedeni u tekstu koji slijedi.

Ključni elementi nacionalnog zakonodavstva protiv rasizma i rasne diskriminacije

I. Definicije

1. U svrhe ove Preporuke, primjenjuju se sljedeće definicije:
 - a) “rasizam” znači vjerovanje da osnova kao što je rasa¹, boja kože, jezik, vjeroispovijest, nacionalnost ili nacionalno ili etničko porijeklo opravdava omalovažavanje osobe ili grupe osoba, ili ideju o nadmoći osobe ili grupe osoba.
 - b) “direktna rasna diskriminacija” znači svako različito postupanje na osnovu rase, boje kože, jezika, vjeroispovijesti, nacionalnosti ili nacionalnog ili etničkog porijekla koje nema nikakvo objektivno i razumno opravdanje. Različito postupanje nema nikakvo objektivno i razumno opravdanje ako ne teži ostvariti legitiman cilj ili ako ne postoji razuman odnos proporcionalnosti između korištenih sredstava i cilja koji se nastoji ostvariti.
 - c) “indirektna rasna diskriminacija” znači slučajeve kada osobe koje pripadaju grupi određenoj na osnovi kao što je rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijest, nacionalnost ili nacionalno ili etničko porijeklo ne mogu lako ispuniti neki naoko neutralan faktor, kao što je odredba, kriterij ili praksa, ili ih on stavlja u nepovoljan položaj, osim ako taj faktor ima objektivno i razumno opravdanje. Takvo opravdanje postoji ako teži ostvariti legitiman cilj i ako postoji razuman odnos proporcionalnosti između korištenih sredstava i cilja koji se nastoji ostvariti.

II. Ustavno pravo

2. Ustav bi trebao utjelovljivati princip jednakog postupanja, obavezu države promicati jednakost te pravo pojedinaca na slobodu od diskriminacije na osnovama kao što su rasa, boje kože, jezik, vjeroispovijest, nacionalnost ili nacionalno ili etničko porijeklo. Ustavom se može predvidjeti da se iznimke od načela jednakog postupanja mogu propisati zakonom pod uslovom da one ne predstavljaju diskriminaciju.
3. Ustavom bi se trebala predvidjeti mogućnost ograničavanja slobode izražavanja, okupljanja i udruživanja u cilju borbe protiv rasizma. Sva takva ograničenja moraju biti u skladu s Evropskom konvencijom o ljudskim pravima.

III. Građansko i upravno pravo

¹ Budući da sva ljudska bića pripadaju istoj vrsti, ECRI odbacuje teorije koje se zasnivaju na postojanju različitih “rasa”. Menutim, u ovoj Preporuci ECRI koristi taj naziv kako bi osigurala da osobe koje se općenito i pogrešno doživljavaju kao pripadnici “druge rase” ne budu isključene iz zaštite koju pružaju zakoni.

4. Zakonom treba jasno definisati i zabraniti direktnu i indirektnu diskriminaciju.
5. Zakonom treba predvidjeti da zabrana rasne diskriminacije ne sprečava održavanje ili donošenje privremenih posebnih mjera namijenjenih sprečavanju ili naknadi za nepovoljni položaj u koji su stavljene osobe određene po osnovama navedenim u stavu 1 b) (u daljnjem tekstu: navedene osnove) ili radi olakšavanja njihovog punog učešća u svim područjima života. S tim mjerama ne treba nastaviti nakon postizanja željenih ciljeva.
6. Zakonom treba predvidjeti da se sljedeći postupci, *inter alia*, smatraju oblicima diskriminacije: segregacija, diskriminacija udruživanjem; najavljena namjera diskriminacije; davanje uputstava drugima da vrše diskriminaciju; poticanje drugih na diskriminaciju; pomaganje drugima prilikom diskriminacije.
7. Zakonom treba predvidjeti da se zabrana diskriminacije primjenjuje na sva javna tijela kao i na sve fizičke ili pravne osobe i u javnom i privatnom sektoru, u svim područjima, kao što su, naročito: zaposlenje, članstvo u profesionalnim organizacijama, obrazovanje, stručno usavršavanje, stanovanje, zdravstvo, socijalna zaštita, dobra i usluge namijenjene javnosti i javnim mjestima; obavljanje privrednih aktivnosti, javne usluge.
8. Zakonom treba propisati dužnost javnih tijela da promovišu jednakost i sprečavaju diskriminaciju u obavljanju svojih funkcija.
9. Zakonom treba propisati dužnost javnih tijela da osiguraju da one stranke kojima dodjeljuju ugovore, zajmove, darovnice i druge pogodnosti poštuju i promovišu politiku nediskriminacije. Zakonom posebno treba predvidjeti da javna tijela uslovljavaju dodjelu ugovora, zajmova, darovnica i drugih pogodnosti poštivanjem politike nediskriminacije i njenim promovisanjem od strane druge stranke. Zakonom treba predvidjeti da nepoštivanje tog uslova može dovesti do raskida ugovora, darovnice ili drugih pogodnosti.
10. Zakonom treba osigurati da sve žrtve diskriminacije imaju na raspolaganju jednostavan pristup sudskim i/ili upravnim postupcima, uključujući postupke pomirenja. U hitnim slučajevima, žrtvama diskriminacije trebali bi biti dostupni ubrzani postupci u kojima se donose privremene odluke.
11. Zakonom treba predvidjeti da ako osobe koje smatraju da im je nanesena nepravda činom diskriminacije iznesu pred sudom ili drugim nadležnim tijelom činjenice iz kojih se može pretpostaviti da je došlo do direktne ili indirektno diskriminacije, tada protivna stranka mora dokazati da diskriminacije nije bilo.
12. Zakonom treba predvidjeti djelotvorne, proporcionalne i odvratajuće sankcije za slučajeve diskriminacije. Te sankcije trebaju uključivati naknadu i materijalne i moralne štete žrtvama.
13. Zakonom treba predvidjeti nužne pravne alate za preispitivanje, na trajnoj osnovi, usklađenosti svih zakona, propisa i upravnih odredaba na

nacionalnom i lokalnom nivou sa zabranom diskriminacije. Zakone, propise i upravne odredbe za koje se utvrdi da nisu u skladu sa zabranom diskriminacije treba izmijeniti i dopuniti ili staviti van snage.

14. Zakonom treba predvidjeti da diskriminirajuće odredbe sadržane u pojedinačnim ili kolektivnim ugovorima ili sporazumima, unutarnjim pravilnicima preduzeća, pravilima kojima se uređuju profitna ili neprofitna udruženja i pravilima kojima se uređuju nezavisna zanimanja i organizacije radnika i poslodavaca budu izmijenjene ili proglašene nevažećim.
15. Zakonom treba predvidjeti zabranu uznemiravanja u vezi s jednom od navedenih osnova.
16. Zakonom treba predvidjeti obavezu obustave javnog finansiranja organizacija koje promovišu rasizam. Tamo gdje postoji sistem javnog finansiranja političkih stranaka, takva obaveza treba uključiti obustavu javnog finansiranja političkih stranaka koje promovišu rasizam.
17. Zakonom treba predvidjeti mogućnost raspuštanja organizacija koje promovišu rasizam.

IV. Krivično pravo

18. Zakonom treba sankcionisati sljedeća djela kada su ona počinjena namjerno:
 - a) javno poticanje na nasilje, mržnju ili diskriminaciju,
 - b) javne uvrede i klevetu ili
 - c) prijetnjeprotiv osobe ili grupe osoba na osnovu njihove rase, boje kože, jezika, vjeroispovijesti, nacionalnosti ili nacionalnog ili etničkog porijekla;
 - d) javno izražavanje, s rasističkim ciljem, ideologije koja zagovara nadmoć, ili koja potcjenjuje ili ocrnjuje grupu osoba na osnovi njihove rase, boje kože, jezika, vjeroispovijesti, nacionalnosti, ili nacionalnog ili etničkog porijekla;
 - e) Javno opovrgavanje, umanjivanje važnosti, opravdavanje ili opraštanje, s rasističkim ciljem, zločina genocida, zločina protiv čovječnosti ili ratnih zločina;;
 - f) Širenje ili dijeljenje u javnosti, ili proizvodnja ili spremanje s ciljem širenja ili dijeljenja u javnosti, s rasističkim ciljem, pisanih, slikovnih ili drugih materijala koji sadrže pojavnosti iz stavova 18 a), b), c) i e).
 - g) Osnivanje ili vođstvo grupe koja promoviše rasizam; podrška takvoj grupi i učešće u njezinim aktivnostima s namjerom pridonosenja krivičnim djelima iz stavova 18 a), b), c), d), e) i f);
 - h) Rasna diskriminacija u obavljanju javne službe ili zanimanja;
19. Zakonom treba sankcionisati genocid.

20. Zakon treba predvidjeti kažnjivost namjernog poticanja, pomaganja, podupiranja i pokušaja počinjenja krivičnih djela iz stavova 18. i 19.
21. Zakonom treba predvidjeti da rasna motivacija čini otežavajuću okolnost za sva krivična djela koja nisu navedena u stavovima 18. i 19.
22. Zakonom treba predvidjeti krivičnopravnu odgovornost pravnih osoba za krivična djela iz stavova 18., 19., 20. i 21.
23. Zakonom treba predvidjeti djelotvorne, proporcionalne i odvraćajuće sankcije za krivična djela iz stavova 18., 19., 20. i 21. Zakon treba propisati i pomoćne ili alternativne sankcije.

V. Zajedničke odredbe

24. Zakonom treba predvidjeti osnivanje jednog ili više tijela za jednakost za borbu protiv rasizma i netolerancije kako je navedeno u opštoj političkoj preporuci ECRI-ja br. 2. Zakonom treba u nadležnost takvog tijela uključiti sljedeće: pomoć žrtvama, istražne ovlasti, pravo pokrenuti sudske postupke i učestvovati u njima; praćenje zakonodavstva i davanje savjeta zakonodavnim i izvršnim tijelima; podizanje svijesti o pitanjima vezanim za rasizam i rasnu diskriminaciju u društvu, te promovisanje politika i praksi koje imaju za cilj osiguranje jednakog postupanja.
25. Zakonom treba predvidjeti da organizacije kao što su udruženja, sindikati i druge pravne osobe koje imaju, prema kriterijima propisanim u nacionalnom pravu, legitiman interes u borbi protiv rasizma i rasne diskriminacije, imaju pravo pokrenuti građanske postupke, umiješati se u upravnim postupcima ili pokretati krivične postupke, čak i ako se ne navodi posebna žrtva. Ako se navodi posebna žrtva, nužno je pribaviti njezin pristanak.
26. Zakonom treba žrtvama koje se žele pojaviti pred sudom kao tužiocima ili podnosiocima zahtjeva, a koje za to nemaju dovoljno sredstava, garantovati besplatnu pravnu pomoć i, kada je nužno, advokata kojeg imenuje sud. Ako je nužno, potrebno je bez naknade osigurati i tumača.
27. Zakonom treba predvidjeti zaštitu od bilo kakvih mjera osvete osoba koje tvrde da su žrtve rasno motivisanih djela ili rasne diskriminacije, osoba koje prijavljuju takva djela ili osoba koje pružaju dokaze.
28. Zakonom treba predvidjeti jedno ili više nezavisnih tijela kojima će se povjeriti istraga navodnih djela diskriminacije počinjenih od strane pripadnika policije, pogranične policije, vojske i zatvorskog osoblja.

Obrazloženje uz opštu političku preporuku ECRI-ja br. 7 o nacionalnom zakonodavstvu za borbu protiv rasizma i rasne diskriminacije

Uvod

1. Ova opšta politička preporuka (u daljnjem tekstu: Preporuka) fokusira se na ključne elemente nacionalnog zakonodavstva za borbu protiv rasizma i rasne diskriminacije. Iako je ECRI svjesna da pravna sredstva sama po sebi nisu dovoljna za postizanje toga cilja, ona vjeruje da je nacionalno zakonodavstvo protiv rasizma i rasne diskriminacije neophodno za djelotvornu borbu protiv tih pojava.
2. U okviru svog pojedinačnog pristupa svakoj zemlji, ECRI redovno preporučuje državama članicama Vijeća Evrope donošenje djelotvornih zakonskih mjera s ciljem borbe protiv rasizma i rasne diskriminacije. Preporuka nastoji dati pregled tih mjera i razjasniti i nadopuniti preporuke formulisane u vezi s tim u pojedinačnim izvještajima ECRI-ja o svakoj zemlji. Cilj je Preporuke takođe i odražavati opšte principe sadržane u međunarodnim instrumentima navedenim u Preambuli.
3. ECRI vjeruje da odgovarajuće zakonodavstvo za borbu protiv rasizma i rasne diskriminacije treba sadržavati odredbe u svim granama prava, tj. ustavnom, građanskom, upravnom i krivičnom pravu. Samo takav integrisani pristup omogućuje državama članicama rješavanje tih problema na način koji je sa stajališta žrtve najiscrpniji, najdjelotvorniji i koji najviše zadovoljava. U području borbe protiv rasizma i rasne diskriminacije, građansko i upravno pravo često predviđaju fleksibilna pravna sredstva koja mogu olakšati žrtvi put do pravne zaštite. Krivično pravo ima simbolično djestvo koje podiže svijest društva o ozbiljnosti rasizma i rasne diskriminacije i ima jak odvraćajući učinak ako se provodi na djelotvoran način. ECRI je uzela u obzir činjenicu da se mogućnosti koje nude različite grane prava međusobno nadopunavaju. Posebno u odnosu na borbu protiv rasne diskriminacije, ECRI preporučuje državama članicama Vijeća Evrope donošenje odredbi ustavnog, građanskog i upravnog prava i, u određenim slučajevima, dodatno donošenje odredbi krivičnog prava.
4. Zakonske mjere neophodne za borbu protiv rasizma i rasne diskriminacije na nacionalnom nivou predstavljene su u obliku ključnih elemenata koje bi nacionalno zakonodavstvo država članica trebalo sadržavati. ECRI naglašava da su mjere koje preporučuje usklađene sa različitim pravnim sistemima, radilo se o sistemu common law-a ili kontinentalnog prava ili mješovitom sistemu. Nadalje, elementi koje ECRI smatra ključnim za djelotvoran pravni okvir protiv rasizma i rasne diskriminacije mogu se prilagoditi posebnim okolnostima u svakoj zemlji. One bi stoga mogle biti navedene u jednom posebnom aktu ili u različnim područjima nacionalnog zakonodavstva (građansko pravo, upravno pravo i krivično pravo). Ti ključni elementi mogli bi se uključiti i u šire zakonodavstvo koje obuhvata borbu protiv rasizma i rasne diskriminacije. Na primjer, prilikom donošenja

zakonskih mjera protiv diskriminacije, države članice mogu zabraniti, uz rasnu diskriminaciju, druge oblike diskriminacije kao što je ona na osnovu pola, polne orijentacije, invalidnosti, političkog i drugog mišljenja, socijalnog porijekla, imovine, rođenja i drugog statusa. Konačno, države članice mogle bi na cijelom nizu područja primijeniti opšta pravila što se stoga ne mora nužno navesti u ovoj Preporuci. Takav je stav, na primjer, u građanskom pravu u odnosu na višestruku odgovornost, indirektnu odgovornost i utvrđivanje nivoa naknade štete; u krivičnom pravu, u odnosu na uslove odgovornosti i strukturu kažnjavanja; a u proceduralnim pitanjima u odnosu na ustrojstvo i nadležnost sudova.

5. U svakom slučaju, te ključne komponente predstavljaju samo minimalni standard; to znači da su usklađene sa zakonskim odredbama koje osiguravaju veći nivo zaštite koji je donijela ili će donijeti država članica te da one ni u kom slučaju ne smiju činiti osnovu za smanjenje nivoa zaštite protiv rasizma i rasne diskriminacije koju država članica već pruža.

I. Definicije

Stav 1. Preporuke

6. U Preporuci pojam „rasizam“ treba tumačiti u širokom smislu, uključujući pojave kao što su ksenofobija, antisemitizam i netolerancija. U odnosu na osnove navedene u definicijama rasizma i direktne i indirektno rasne diskriminacije (stavk 1. Preporuke), uz osnove koje su općenito pokrivene mjerodavnim pravnim instrumentima u području borbe protiv rasizma i rasne diskriminacije, kao što je rasa, boja kože i nacionalno i etničko porijeklo, Preporuka pokriva i jezik, vjeroispovijest i nacionalnost². Uključivanje tih osnova u definicije rasizma i rasne diskriminacije utemeljeno je na ECRI-jevom mandatu, a to je borba protiv rasizma, antisemitizma, ksenofobije i netolerancije. ECRI smatra da ti pojmovi, koji se mijenjaju tokom vremena, u današnje vrijeme pokrivaju pojavnosti kojima su cilj osobe ili grupe na osnovu rase, boje kože, vjeroispovijesti, jezika, nacionalnosti i etničkog porijekla. Kao rezultat toga, izrazi „rasizam“ i „rasna diskriminacija“ koji se koriste u Preporuci obuhvataju sve pojave pokrivene mandatom ECRI-ja. Nacionalno porijeklo ponekad se tumači kao da sadrži pojam nacionalnosti. Međutim, kako bismo osigurali stvarnu pokrivenost tog pojma, on je izričito naveden u popisu osnova, uz nacionalno porijeklo. Upotreba izraza „osnova kao“ u definicijama rasizma i direktne i indirektno rasne diskriminacije ima za cilj stvaranje otvorenog popisa osnova, dopuštajući im tako da se razvijaju zajedno s društvom. Međutim, u krivičnom pravu bi se mogla uspostaviti iscrpna lista osnova radi poštivanja načela predvidljivosti na kojem se temelji ova grana prava.
7. Za razliku od definicije rasne diskriminacije (stavovi 1b) i c) Preporuke), koja treba biti uključena u zakon, definicija rasizma data je samo u svrhu ove Preporuke i države članice mogu same odlučiti hoće li u zakonu definisati rasizam. Ako odluče to učiniti, mogu, u odnosu na krivično

² ECRI shvata pojam „nacionalnost“ onako kako je on definisan u članu 2. a) Evropske konvencije o nacionalnosti: „nacionalnost“ znači pravnu vezu između osobe i države i ne ukazuje na etničko porijeklo osobe“.

pravo, donijeti definiciju koja je preciznija od one u stavu 1 a) radi poštivanja temeljnih načela ove grane prava. Da bi se dogodio rasizam nije nužno da jedna ili više navedenih osnova čine jedini ili odlučujući faktor koji vodi do omalovažavanja ili ideje o nadmoći. Dovoljno je da se te osnove nalaze među faktorima koji vode do omalovažavanja ili ideje o nadmoći.

8. Definicije direktne i indirektne rasne diskriminacije sadržane u stavovima 1b) i c) Preporuke nadahnute su definicijama iz Direktive Vijeća Evropske Unije 2000/43/EZ koja primjenjuje princip jednakog postupanja prema osobama bez obzira na njihovo rasno ili etničko porijeklo i Direktive Vijeća Evropske unije br. 2000/78/EZ kojom se uspostavlja opšti okvir za jednako postupanje u zaposlenju i zanimanju, te sudskom praksom Evropskog suda za ljudska prava. U skladu s tom sudskom praksom, različito postupanje predstavlja diskriminaciju ako nema objektivno i razumno opravdanje. Taj princip se primjenjuje na različito postupanje po bilo kojoj od osnova navedenih u definiciji rasne diskriminacije. Međutim, različito postupanje na osnovu rase, boje kože i etničkog porijekla može imati objektivno i razumno opravdanje samo u krajnje ograničenom broju slučajeva. Na primjer, kod zaposlenja, kada boja kože čini istinski i odlučujući preduslov za zaposlenje zbog prirode dotičnih aktivnosti ili konteksta u kojem se one obavljaju, neravnopravnost na toj osnovi može imati objektivno i razumno opravdanje. Općenito, pojam objektivnog i razumnog opravdanja potrebno je tumačiti što je uže moguće u odnosu na neravnopravnost po bilo kojoj od navedenih osnova.

II. Ustavno pravo

9. Pojam „ustav“ treba u Preporuci tumačiti u širokom smislu, uključujući osnovne zakone, te pisana i nepisana pravila. U stavovima 2. i 3., Preporuka predviđa da određena načela trebaju biti sadržana u Ustavu, a potrebno ih je provoditi putem odredaba u zakonima i propisima.

Stav 2. Preporuke

10. U stavu 2., Preporuka dopušta mogućnost da se zakonom predvide iznimke od načela jednakoga postupanja, pod uslovom da ne predstavljaju diskriminaciju. Kako bi taj preduslov bio zadovoljen, u skladu s definicijama diskriminacije predloženim u stavovima 1b) i c) Preporuke, iznimke moraju imati objektivno i razumno opravdanje. To se načelo primjenjuje na sve iznimke, uključujući one kojima se određuje različito postupanje na osnovi nacionalnosti.

Stav 3. Preporuke

11. Prema stavu 3. Preporuke, Ustavom treba predvidjeti da se sloboda izražavanja, okupljanja i udruživanja može ograničiti u svrhu borbe protiv rasizma. U članu 10. stavu 2. i članu 11. stavu 2. Evropske konvencije o ljudskim pravima pobrojani su ciljevi koji bi mogli opravdati ograničavanje tih sloboda. Iako se borba protiv rasizma ne navodi kao jedan od tih ciljeva, Evropski sud za ljudska prava u svojoj ju sudskoj praksi smatra uključenom. U skladu s

navedenim članovima Konvencije, ova bi ograničenja trebala biti propisana zakonom i nužna u demokratskom društvu.

III. Građansko i upravno pravo

Stav 4. Preporuke

12. Preporuka predviđa u članu 4. da bi se zakonom trebala jasno definisati i zabraniti direktna i indirektna rasna diskriminacija. U stavu 1b) i c) daje definiciju direktne i indirektna rasne diskriminacije. Značenje izraza „različito postupanje“ široko je i uključuje svako razlikovanje, isključivanje, ograničavanje, davanje prednosti ili propuštanje kako u prošlosti, tako u sadašnjosti ili budućnosti. Izraz „osnova“ mora uključivati osnove koje su stvarne ili pretpostavljene. Na primjer, ako je osoba izložena različitom postupanju zbog pretpostavke da je musliman ili muslimanka, iako to u stvarnosti nije slučaj, takvo bi postupanje svejedno predstavljalo diskriminaciju na osnovu vjeroispovijesti
13. Diskriminirajuće radnje rijetko se temelje samo na jednoj ili više navedenih osnova već na kombinaciji tih osnova s drugim faktorima. Da bi došlo do diskriminacije, dovoljno je stoga da jedna od navedenih osnova čini jedan od faktora koji vode do različitoga postupanja. Upotrebu ograničavajućih izraza kao što je „razlika u postupanju *samo ili isključivo* na temelju...“ potrebno je stoga izbjegavati.

Stav 5. Preporuke

14. U svom stavu 5., Preporuka predviđa mogućnost privremenih posebnih mjera namijenjenih sprečavanju ili naknadi štete za dovođenje u nepovoljniji položaj osoba određenih po navedenim osnovama, ili olakšavanju njihovog punog učešća u svim poljima života. Primjer privremenih posebnih mjera kojima je cilj sprečavanje ili naknada štete za nepovoljnosti povezane s nabrojanim osnovama: vlasnik tvornice koji nema osoba crne boje kože na menadžerskim položajima, ali ima mnogo osoba crne boje kože zaposlenih na pokretnoj traci može organizirati kurs stručnog usavršavanja za radnike crne boje kože koji žele unaprjeđenje. Primjer privremenih posebnih mjera kojima je cilj olakšati punopravno učešće, u svim područjima života, osoba određenih po navedenim osnovama: policija bi mogla organizovati kampanju zapošljavanja na način koji bi ohrabrivao molbe posebno pripadnika određenih etničkih grupa koje su nedovoljno zastupljene u policiji.

Stav 6. Preporuke

15. Preporuka u stavu 6. konkretno navodi određena djela koja bi se trebala po zakonu smatrati oblicima diskriminacije. Teorijski, primjena opštih pravnih načela i definicija diskriminacije trebala bi omogućiti obuhvaćanje tih djela. Međutim, praksa pokazuje da se ta djela često zanemaruju ili isključuju iz područja primjene zakonodavstva. Zbog djelotvornosti, moglo bi stoga biti korisno zakonom izričito predvidjeti da se takva djela smatraju oblicima diskriminacije.

16. Među djelima koja se u Preporuci konkretno navode kao oblici diskriminacije, sljedeća djela zahtijevaju kratko objašnjenje:
- Segregacija je djelo kojim (fizičko ili pravno) lice odvađa druga lica na osnovu jedne od pobrojanih osnova bez objektivnog i razumnog opravdanja u skladu s predloženom definicijom diskriminacije. Kao rezultat toga, dobrovoljan čin odvajanja od drugih lica na osnovu jedne od navedenih osnova ne predstavlja segregaciju.
 - Diskriminacija zbog udruživanja nastaje kada je osoba diskriminirana na osnovu njenog udruživanja ili kontakata s jednom ili više osoba koje su određene na osnovu jedne od nabrojanih osnova. To je slučaj, na primjer, kada se odbije zaposliti osobu zato što je ona/on vjenčana za osobu koja pripada određenoj etničkoj skupini.
 - Najavljena namjera diskriminacije trebala bi se smatrati diskriminacijom čak i ako nema konkretne žrtve. Na primjer, taj bi se zakon trebao primijeniti na oglas za posao u kojem se navodi da Romi/Cigani ne trebaju podnijeti molbu iako se niti jedan Rom/Cigan nije zapravo prijavio.

Stav 7. Preporuke

17. Prema stavu 7. Preporuke, zabrana diskriminacije treba se primjenjivati na sva područja. U vezi zaposlenja, zabrana diskriminacije treba pokrivati pristup zaposlenju, zanimanju i samozaposlenju te uslove rada, naknade, napredovanja i otkaze.
18. U vezi članstva u profesionalnim organizacijama, zabrana diskriminacije treba pokrivati: članstvo u organizaciji radnika ili poslodavaca ili u bilo kojoj organizaciji čiji članovi obavljaju neko određeno zanimanje; uključenost u takve organizacije i pogodnosti koje pružaju takve organizacije.
19. U vezi obrazovanja, zabrana diskriminacije treba pokrivati javno i privatno predškolsko, osnovnoškolsko, srednjoškolsko i visoko obrazovanje. Nadalje, pristup obrazovanju ne bi trebao ovisiti o useljeničkom statusu djece ili njihovih roditelja.
20. U vezi stručnog osposobljavanja, zabrana diskriminacije treba pokrivati početno i trajno stručno usavršavanje, sve vrste i razine stručnog vodstva, napredno stručno usavršavanje i prekvalifikaciju, uključujući sticanje praktičnog radnog iskustva.
21. U vezi stanovanja, diskriminaciju treba zabraniti posebno u odnosu na pristup stanovanju, na uslove stanovanja i raskid ugovora o najmu.
22. U vezi zdravstva, diskriminaciju treba zabraniti posebno u odnosu na pristup njezi i liječenju, i u odnosu na način na koji se pruža njega i liječe pacijenti.
23. U vezi socijalne zaštite, zabrana diskriminacije treba pokrivati socijalno osiguranje, socijalne naknade, socijalnu pomoć (naknade za stanovanje, naknade za mlade) i način postupanja prema korisnicima socijalne zaštite.

24. U vezi roba i usluga namijenjenih javnosti i javnim mjestima, treba zabraniti diskriminaciju, na primjer, prilikom kupovine robe u trgovini, prilikom davanja molbe za zajam u banci i u odnosu na pristup diskotekama, kafićima i restoranima. Zabrana diskriminacije ne treba biti usmjerena samo prema onima koji robe i usluge čine dostupnim drugima nego i prema onima koji primaju robe i usluge od drugih, kao što je slučaj kod preduzeća koje bira pružatelje određenih roba i usluga na osnovu jedne od nabrojanih osnova.
25. U vezi obavljanja privredne djelatnosti, ovo područje pokriva pravo o tržišnom takmičenju, odnose između preduzeća i odnose između preduzeća i države.
26. Područje javnih usluga uključuje aktivnosti policije i drugih tijela za provođenje zakona, službenika u pograničnoj policiji, vojsci i zatvorskog osoblja.

Stav 8. Preporuke

27. Prema stavu 8. Preporuke, zakonom treba propisati dužnost javnih tijela da promovišu jednakost i sprečavaju diskriminaciju u obavljaju svojih funkcija. Obaveze koje ta tijela imaju moraju biti što je jasnije navedene u zakonu. U tu svrhu, javna bi tijela mogla biti obavezana izraditi i provesti „programe jednakosti“ pripremljene uz pomoć tijela za jednakost iz stava 24. Preporuke. Zakonom treba predvidjeti redovno ocjenjivanje programa jednakosti, praćenje njihovih učinaka, kao i djelotvorne mehanizme provođenja i mogućnost izvršenja tih programa primjenom zakonskih mjera putem nacionalnog specijalizovanog tijela. Program jednakosti trebao bi, na primjer, uključivati imenovanje osobe za kontakt radi rješavanja pitanja rasne diskriminacije i uznemiravanja ili organiziranja kurseva o diskriminaciji za stručno usavršavanje osoblja. U vezi obaveze promovisanja jednakosti i sprečavanja diskriminacije, Preporuka pokriva samo javna tijela; međutim, bilo bi poželjno da se slična obaveza odnosi i na privatni sektor.

Stav 10. Preporuke

28. Prema stavu 10. Preporuke, žrtvama bi u hitnim slučajevima trebali biti dostupni ubrzani postupci u kojima se donose privremene odluke. Ti su postupci važni u onim situacijama u kojima su neposredne posljedice navodnog diskriminirajućeg djela posebno ozbiljne ili čak nepopravljive. Stoga bi, na primjer, žrtve diskriminacijske deložacije iz stana trebale moći odgoditi tu mjeru privremenom sudskom odlukom do donošenja pravomoćne presude.

Stav 11. Preporuke

29. S obzirom na teškoće s kojima se tužioci suočavaju prilikom prikupljanja nužnih dokaza u predmetima vezanim uz diskriminaciju, zakonom treba olakšati dokazivanje diskriminacije. Zbog toga se u takvim predmetima, prema stavu 11. Preporuke, zakonom treba predvidjeti podjela tereta dokazivanja. Podjela tereta dokazivanja znači da bi tužilac trebao predočiti činjenice koje dopuštaju pretpostavku diskriminacije, a zatim teret dokazivanja prelazi na tuženika koji mora dokazati da diskriminacije

nije bilo. Stoga, u slučaju navodne direktne rasne diskriminacije, tuženik mora dokazati da različito postupanje ima objektivno i razumno opravdanje. Na primjer, ako je djeci Romima/Ciganima zabranjen pristup bazenu, bilo bi dovoljno da tužilac dokaže je toj djeci pristup bio uskraćen dok je djeci koja nisu Romi/Cigani pristup bio dozvoljen. Onda bi tuženik trebao dokazati da je to uskraćivanje pristupa utemeljeno na objektivnom i razumnom opravdanju, kao što je činjenica da dotična djeca nisu imala kape za kupanje koje su nužne da bi se moglo pristupiti bazenu. Isto se načelo treba primjenjivati na navodne slučajeve indirektno rasne diskriminacije.

30. U vezi ovlaštenja za pribavljanje nužnih dokaza i informacija, sudovi trebaju imati sva odgovarajuća ovlaštenja u tom pogledu. Takva ovlaštenja treba dati i svakom tijelu za jednakost nadležnom donositi odluke o pojedinačnim prigovorima zbog diskriminacije (vidi stav 21. opšte političke preporuke br. 2).

Stav 12. Preporuke

31. Stav 12. Preporuke navodi da zakonom treba predvidjeti djelotvorne, proporcionalne i odvraćajuće sankcije za slučajeve diskriminacije. Osim plaćanja naknade za materijalnu i moralnu štetu, sankcije bi trebale uključivati mjere kao što je vraćanje izgubljenih prava. Na primjer, zakonom treba omogućiti sudu da naloži ponovno primanje u preduzeće ili stan, pod uslovom da se poštuju prava trećih osoba. U slučaju diskriminacijskog odbijanja zapošljavanja osobe, zakonom treba predvidjeti da, zavisno od okolnosti, sud može narediti poslodavcu da ponudi zaposlenje osobi koja je žrtva diskriminacije.
32. U slučaju diskriminacije od strane privatne škole, zakonom se treba predvidjeti mogućnost povlačenja prava javnosti koje je škola dobila ili nepriznavanje diploma koje ona izdaje. U slučaju diskriminacije od strane ustanove koja je otvorena za javnost, zakonom treba predvidjeti mogućnost povlačenja dozvole i zatvaranja ustanove. Na primjer, u slučaju diskriminacije od strane diskoteke, treba biti moguće povući toj diskoteci dozvolu za prodaju alkoholnih pića.
33. Nenovčani oblici naknade štete, kao što je objava cijele ili dijela sudske presude, mogu biti važni za ostvarivanje pravde u slučajevima diskriminacije.
34. Zakonom treba predvidjeti mogućnost nametanja programa pozitivnih mjera osobi koja vrši diskriminaciju. To je važna vrsta pravnoga lijeka za promociju dugoročnih promjena u organizaciji. Na primjer, osoba koja vrši diskriminaciju mogla bi biti obavezna organizovati za svoje osoblje posebne programe stručnog usavršavanja koji imaju za cilj borbu protiv rasizma i rasne diskriminacije. Tijelo za jednakost treba učestvovati u izradi i praćenju takvih programa.

Stav 15. Preporuke

35. Prema stavu 15. Preporuke, zakonom treba predvidjeti zabranu uznemiravanja u vezi s jednom od navedenih osnova. Uznemiravanje se sastoji od ponašanja koje je vezano uz jednu od navedenih osnova, koje ima za svrhu ili čiji je učinak povreda dostojanstva osobe i stvaranje

zastrašujućeg, neprijateljskog, degradirajućeg, ponižavajućeg ili uvredljivog okruženja. Zaštita protiv uznemiravanja vezanog uz jednu od navedenih osnova trebala bi u što je većoj mogućnoj mjeri biti usmjerena ne samo prema ponašanju pokretača uznemiravanja već i prema ponašanju drugih osoba. Na primjer, trebalo bi biti moguće poslodavca smatrati odgovornim, ako je primjenjivo, za uznemiravanje od strane kolega, drugih zaposlenika ili trećih osoba (kao što su klijenti i dobavljači).

Stav 16. Preporuke

36. U stavu 16. Preporuke navodi se da zakonom treba predvidjeti obavezu prekida javnog finansiranja političkih stranaka koje promoviraju rasizam. Na primjer, takvim strankama treba uskratiti javno finansiranje izborne kampanje.

Stav 17. Preporuke

37. U stavu 17. Preporuke navodi se da zakonom treba predvidjeti mogućnost raspuštanja organizacija koje promoviraju rasizam. U svim slučajevima, raspuštanje takvih organizacija moguće je samo kao rezultat sudske odluke. O pitanju raspuštanja takvih organizacija govori se i u Odjeljku IV – Krivično pravo (vidi stavove 43. i 49. ovog Obrazloženja).

IV. Krivično pravo

Stav 18. Preporuke

38. Preporuka ograničava obim određenih krivičnih djela iz stava 18. uslovom da su počinjena u „javnosti“. Postojeća praksa pokazuje da rasističko ponašanje u određenim slučajevima izbjegne krivično gonjenje jer se smatra da nije javne prirode. Stoga države članice trebaju osigurati da uslov počinjenja u „javnosti“ nije preteško ispuniti. Stoga bi, na primjer, taj uslov trebao biti zadovoljen u slučajevima kada se radi o riječima izgovorenim na sastancima neonacističkih organizacija ili riječima razmijenjenim tokom rasprave na internetskom forumu.
39. Neka od krivičnih djela iz stava 18. Preporuke odnose se na ponašanje s ciljem „grupisanja osoba“. Postojeća praksa pokazuje da zakonske odredbe s ciljem sankcionisanja rasističkog ponašanja često ne pokrivaju takvo ponašanje osim ako je ono usmjereno protiv konkretne osobe ili grupe osoba. Kao rezultat toga, izrazi usmjereni protiv većih grupa ljudi, kao što je slučaj s nazivima za tražioce azila i strance općenito, često nisu pokriveni ovim odredbama. Zbog toga se u stavku 18 a), b), c) i d) Preporuke ne govori o „grupi“ nego o „grupisanju“ osoba.
40. Naziv „kleveta“ iz stava 18 b) treba tumačiti u širem smislu, posebno uključujući pisane i usmene klevete.
41. Stav 18. e) Preporuke upućuje na zločine genocida, zločine protiv čovječnosti i ratne zločine. Zločin genocida treba tumačiti u skladu s definicijom iz člana II Konvencije o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida i članka 6. Statuta Međunarodnog krivičnog suda (vidi stav 45.

Obrazloženja). Zločine protiv čovječnosti i ratne zločine treba tumačiti prema definiciji iz člana 7. i 8. Statuta Međunarodnog krivičnog suda.

42. Stav 18. f) Preporuke odnosi se na širenje, dijeljenje, proizvodnju ili spremanje pisanih, slikovnih ili drugih materijala koji sadrže rasističke odlike. Ti pojmovi uključuju širenje takve vrste materijala internetom. Takav materijal obuhvata muzičku podršku kao što su ploče, kasete i nosači zvuka, dodatna oprema za računare (npr. diskete, programska podrška), video kasete, DVD-ove i igre.
43. Stav 18. g) Preporuke predviđa kriminalizaciju određenih djela povezanih sa grupama koje promovišu rasizam. Pojam grupe obuhvata posebno *de facto* grupe, organizacije, udruženja i političke stranke. Preporuka predviđa zabranu osnivanja grupe koja promoviše rasizam. Ta zabrana uključuje i održavanje ili ponovno okupljanje skupine koja je bila zabranjena. O pitanju raspuštanja grupe koja promoviše rasizam govori se i u Odjeljku III – Građansko i upravo pravo (vidi stav 37. ovog Obrazloženja) i kasnije (vidi stav 49. ovog Obrazloženja). Čak šta više, pojam „podrške“ uključuje radnje kao što je obezbjeđenje finansiranja za grupu, zadovoljavanje drugih materijalnih potreba, izrada ili nabavljanje isprava.
44. U svom stavu 18. h) Preporuka navodi da bi se zakonom trebala kažnjavati rasna diskriminacija u obavljanju javne dužnosti ili zanimanja. U tom se slučaju *mutatis mutandis* primjenjuju definicije iz stavova 1 b) i c) i 5 Preporuke. Rasna diskriminacija u obavljanju javne dužnosti ili zanimanja uključuje naročito diskriminacijsko odbijanje usluge namijenjene javnosti, kao što je diskriminacijsko odbijanje od strane bolnice da brine o osobi i diskriminacijsko odbijanje prodaje proizvoda, davanja bankovnog zajma ili dopuštanje pristupa diskoteci, kafiću ili restoranu.

Stav 19. Preporuke

45. Stav 19. Preporuke predviđa da bi se zakonom trebao kažnjavati genocid. U tu svrhu, zločin genocida treba tumačiti u skladu s definicijom iz člana II Konvencije o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida i člana 6. Statuta Međunarodnog krivičnog suda, tj. kao „jedno od sljedećih djela počinjenih s namjerom uništavanja, u potpunosti ili djelomično, nacionalne, etničke, rasne ili vjerske grupe kao takve: ubijanje članova grupe; nanošenje teške tjelesne ili mentalne povrede članovima grupe; namjerno nametanje grupi uslova života sračunatih na to da dovedu do njezinog fizičkog uništenja u cijelini ili djelomično; nametanje mjera za sprečavanje rađanja djece unutar grupe; prisilno premještanje djece iz te grupe u neku drugu grupu.“ Preporuka se odnosi samo na kažnjavanje genocida, ali ne i ratnih zločina i zločina protiv čovječnosti jer oni nisu nužno rasističke prirode. Međutim, ako se pokaže da oni jesu takve prirode, treba primijeniti otežavajuću okolnost iz stava 21. Preporuke.

Stav 20. Preporuke

46. Stav 20. Preporuke predviđa da se treba kažnjavati poticanje, pomaganje, podupiranje i pokušaj počinjenja nekog od krivičnih djela iz stavova 18. i 19. Ova preporuka se primjenjuje samo na ona djela u

odnosu na koja je poticanje, pomaganje, podupiranje ili pokušaj počinjenja moguć.

Stav 21. Preporuke

47. Prema stavu 21. Preporuke, rasna motivacija počinioca djela koje nije pokriveno stavovima 18. i 19. treba predstavljati otežavajuću okolnost. Nadalje, zakonom se može kažnjavati rasno motivirana nekvalifikovana djela kao posebna djela.

Stav 22. Preporuke

48. Prema stavu 22. Preporuke, zakonom treba predvidjeti krivičnu odgovornost pravnih osoba. Ta odgovornost treba nastupiti kada je krivično djelo u ime pravne osobe počinila bilo koja osoba, posebno djelujući kao organ pravne osobe (na primjer, predsjednik ili direktor) ili kao njezin predstavnik. Krivična odgovornost pravne osobe ne isključuje krivičnu odgovornost fizičkih osoba. Javna tijela mogu biti isključena od krivične odgovornosti pravnih osoba.

Stav 23. Preporuke

49. Prema stavu 23. Preporuke, zakonom treba predvidjeti pomoćne ili alternativne sankcije. To bi, na primjer, mogao biti rad za opšte dobro na slobodi, učešće na kursevima za stručno usavršavanje, lišavanje određenih građanskih ili političkih prava (npr. prava obavljanja određenih zanimanja ili funkcija; prava birati ili biti biran) ili objavljivanje cijele ili dijela sankcije. U odnosu na pravne osobe, popis mogućih sankcija mogao bi uključivati, osim novčanih kazni: odbijanje ili prestanak javnog davanja ili pomoći, isključenje iz obavljanja trgovačkih aktivnosti, stavljanje pod sudski nadzor, zatvaranje ustanove koja je korištena za počinjenje krivičnog djela, oduzimanje materijala korištenog za počinjenje krivičnog djela i raspuštanje pravne osobe (o zadnjem vidi stavove 37. i 43. ovog Obrazloženja).

V. Zajedničke odredbe

Stav 24. Preporuke

50. Pojedini formiranja tijela za jednakost utvrđene su opštom političkom preporukom ECRI-ja br. 2.

Stavovi od 51. do 55. se brišu temeljem opšte političke preporuke br. 2 usvojene 7. decembra 2017. godine.

Stav 25. Preporuke

56. Preporuka predviđa u svom stavu 25. da organizacije kao što su udruženja, sindikati i druge pravne osobe s legitimnim interesom trebaju imati pravo podnositi tužbe. Takva je odredba važna, na primjer, u slučajevima kada se žrtva boji osвете. Nadalje, mogućnost da takve organizacije pokrenu postupak zbog rasne diskriminacije bez navođenja konkretne žrtve nužna je za rješavanje onih slučajeva diskriminacije u kojima je teško identifikovati takvu žrtvu ili slučajeve koji utiču na neodređen broj žrtava.

Stav 27. Preporuke

57. Prema stavu 27. Preporuke, zakonom treba predvidjeti zaštitu od osvete. Takva zaštita ne treba se omogućiti samo osobi koja je pokrenula postupak ili podnijela tužbu nego se treba proširiti i na one koji daju dokaze, informacije ili drugu pomoć u vezi sa sudskim postupcima ili tužbom. Takva zaštita od ključne je važnosti kako bi se ohrabrile žrtve rasno motivisanih zločina i diskriminacije na podnošenje tužbe vlastima te kako bi se ohrabрили svjedoci da svjedoče. Kako bi bile djelotvorne, pravne odredbe koje štite protiv osvete trebale bi predvidjeti odgovarajuću i jasnu sankciju. To bi moglo uključiti i mogućnost donošenja privremenih mjera kako bi se zaustavila djela osvete i/ili nadoknadila šteta žrtvama takvih djela.

VIJEĆE EVROPE

Vijeće Evrope je politička organizacija koju je 5. maja 1949. godine osnovalo deset evropskih zemalja kako bi se promovisalo veće jedinstvo među njegovim članicama. Onos ada broji 47 zemalja članica³.

Glavni cilj Organizacije je promovisati demokratiju, ljudska prava i vladavinu prava, te sročiti zajednički odgovor na političke, socijalne i pravne izazove u svojim zemljama članicama.

Vijeće Evrope ima stalni glavni ured u Strasbourgu (Francuska). Prema Statutu, ima dva konstitutivna organa: Komitet ministara i Parlamentarnu skupštinu. Kongres lokanih i regionalnih vlasti u Evropi predstavlja entitete lokalnih i regionalnih samouprava u zemljama članicama.

Evropski sud za ljudska prava je sudsko tijelo nadležno da odlučuje po tužbama protiv države koje podnosi pojedinac, udruženje ili druga ugovorna strana na osnovu kršenja Evropske konvencije o ljudskim pravima.

EVROPSKA KOMISIJA PROTIV RASIZMA I NETOLERANCIJE

Evropska komisija protiv rasizma i netolerancije (ECRI) je tijelo koje vrši praćenje uspostavljeno na prvom Samitu šefova država ili vlada zemalja članica Vijeća Evrope. Odluka da se uspostavi ECRI sadržana je u Bečkoj deklaraciji koja je usvojena na prvom Samitu 9. oktobra 1993. godine. Evropska konferencija protiv rasizma, održana u Strasbourgu u oktobru 200. godine, pozvala je na jačanje ECRI-jevih aktivnosti. Dana 13. juna 2002. godine, Komitet ministara usvojio je novi Statut ECRI-ja, konsolidirajući njegovu ulogu kao nezavisnog tijela za praćenje poštivanja ljudskih prava u pogledu pitanja vezanih za rasizam i rasnu diskriminaciju.

Članovi ECRI-ja djeluju u svom pojedinačnom kapacitetu i nezavisni su. Zadatak ECRI-ja je da se bori protiv rasizma, ksenofobije, antisemitizma i netolerancije na širem evropskom nivou i iz perspektive zaštite ljudskih prava. Djelatnosti ECRI-ja obuhvataju sve neophodne mjere kako bi se borilo protiv nasilja, diskriminacije i predrasuda sa kojima se suočavaju osobe ili grupe osoba, posebno na osnovu rase, boje kože, jezika, vjeroispovijesti, nacionalnosti ili državljanstva ili etničkog porijekla.

ECRI-jeve statutarne aktivnosti su: praćenje svake zemlje pojedinačno, obrazloženje generalnih smjernica preporuka, odnosi sa civilnim društvom.

Za dodatne informacije o ECRI-ju i njegovim aktivnostima, molimo kontaktirajte:

Secretarijat ECRI-ja
Vijeće Evrope
F - 67075 Strasbourg cedex
Tel.: +33 (0)3 90 21 46 62
E-mail: ecri@coe.int

Posjetite našu Internet stranicu: www.coe.int/ecri

³ Albanija, Andora, Armenija, Austrija, Azarbejdžan, Belgija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Hrvatska, Kipar, Češka Republika, danska, Estonija, Finska, Francuska, Njemačka, Gruzija, Grčka, Mađarska, Island, Irska, Italija, Latvija, Lihtenštajn, Luksemburg, Malta, Moldavija, Monako, Crna Gora, Holandija, Norveška, Poljska, Portugal, Rumunija, Ruska Federacija, San Marino, Srbija, Slovačka Republika, Slovenija, Španija, Švedska, Švicarska, "Bivša jugoslovenska Republika Makedonija", Turska, Ukrajina, Ujedinjeno Kraljevstvo.

